

## Nábytok - základné pojmy

**Nábytok** - predmet dlhodobej spotreby, ktorý vytvára priaznivé podmienky pre existenciu človeka (predovšetkým v procese jeho bývania), uľahčuje uspokojovanie niektorých jeho fyziologických potrieb (spánok, oddych, prijímanie potravy), pracovných a spoločenských činností a taktiež slúži pre uloženie predmetov; spríjemňuje jeho najbližšie prostredie.

**Nábytkárstvo** - odvetvie hospodárstva zaoberajúce sa vývojom, výrobou a užitím nábytku.

**Dizajn nábytku** - zložka komplexnej akosti nábytku prejavujúca sa predovšetkým estetickou funkciou vyjadrenou tvarom výrobku.

**Konštrukcia nábytku** - sústava nosných, funkčných, spájacích a iných prvkov s fixnou alebo premenlivou polohou plniaca funkciu nábytkového predmetu; konštrukcia môže byť bez pohyblivých súčastí (podstavcov), s pohyblivými súčastami s vonkajším (mechanizmy) alebo zabudovaným zdrojom pohybu (stroje); podľa tvaru nosných prvkov sa rozlišujú doskové, prútové, škrupinové a kombinované konštrukcie.

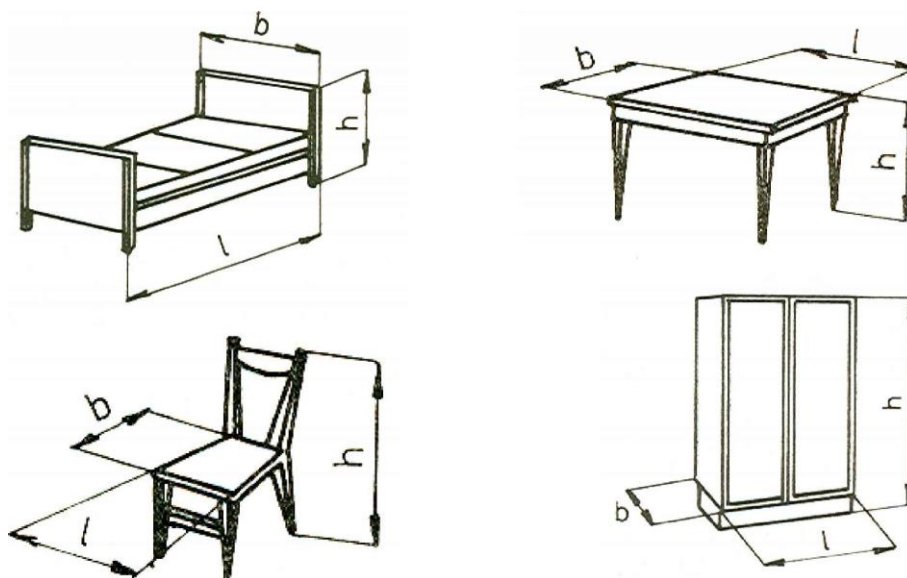
**Technológia výroby nábytku** - hmotno-energetický proces premeny vstupných materiálov na vyžadovaný produkt – nábytok; tvorí jadro výroby nábytku.

**Technická príprava výroby** - sústava činností, ktorých úlohou je na základe dizajnerskeho návrhu vypracovať technicky a ekonomicky účelnú konštrukciu nového alebo inovovaného výrobku a navrhnuť jeho najvhodnejšiu technológiu a organizáciu výroby.

**Prototyp nábytku** - nábytok zhotovený v jednom alebo niekoľkých kusoch, určený k overeniu návrhu.

**Funkčné rozmery nábytku** - rozmery vyjadrujúce vzťah tvarového a technického riešenia nábytku k fyziologickým, hygienickým a ergonomickým potrebám používateľa ak predmetom ním používaných.

**Celkové rozmery nábytku** - rozmery vyjadrujúce veľkosť a vzájomný vzťah rovín ohraničujúcich nábytkovú jednotku v priestore pomenovanie rozmerov sa riadi podľa zásad deskriptívy, podľa obvyklej pozície predmetu k pozorovateľovi apod.



**l** - dĺžka lôžkového a stolového nábytku, šírka sedacieho a úložného nábytku  
**b** - šírka lôžkového a stolového nábytku, hĺbka sedacieho a úložného nábytku  
**h** - výška

**Skúšanie nábytku** - zisťovanie miery naplnenia stanovených parametrov nábytku, ktorého výsledkom je protokol slúžiaci pre udelenie značky kvality alebo certifikátu výrobku.

**Konštrukčná príprava** - sústava činností zabezpečujúcich detailné konštrukčné a materiálové riešenie nových alebo inovovaných výrobkov. Jej výsledkom je časť výrobných dokumentácie (technická podmienka, typovníkový list, výrobný výkres, kusovník, návod na montáž, balenie, použitie a pod.).

**Technická podmienka** - dokument, v ktorom sú definované funkčné, estetické, technické, materiálové, technologické, ekonomické a iné parametre výrobku a komerčné náležitosti; je to záväzná dohoda medzi výrobcom a odberateľom.

**Typovníkový (typový) list** - forma zjednodušeného grafického zobrazenia výrobku doplnená popisom jeho základných technických parametrov; je súčasťou technickej dokumentácie.

**Výkres** - forma grafického zobrazenia konštrukcie výrobku. Výkresy môžu byť návrhové, výrobné, montážne a zvláštne.

**Kusovník** - zoznam súčiastok a dielcov výrobku s uvedením druhu materiálu, rozmerov, počtu kusov, povrchovej úpravy, prípadne iných údajov; je súčasťou technickej dokumentácie

**Zaťaženie** je ako účinok sily (bremena) pôsobiaceho na konštrukciu (priame zaťaženie) alebo ako účinok vynúteného pretvorenia (nepriame zaťaženie), napr. účinkami teplotných a vlhkosťných zmien, vplyvom nerovnosti podláh a pod.

#### Rozdelenie zaťaženia:

1. z hľadiska vzniku
  - prvotné
  - druhotné (reakcie)
2. podľa charakteru účinku
  - statické
  - dynamické
3. podľa pôsobiska
  - objemové
  - povrchové (plošné):
    - podľa veľkosti plochy
      - osamelé sily (sústredené zaťaženie)
      - spojité zaťaženie
    - podľa rozloženia
      - rovnomerné
      - nerovnomerné
4. z hľadiska dĺžky časového pôsobenia
  - stále (trvalé)
  - občasné
5. podľa opakovania
  - jednorázové
  - opakované (cyklické)
6. z hľadiska času a príčiny
  - stále (vlastná tiaž konštrukčných prvkov)
  - náhodilé
  - funkčné - pri používaní, (tiaž ľudí, tiaž uložených predmetov, spôsob zaobchádzania)
  - pri skladovaní, doprave, premiestňovaní
  - mimoriadne (nefunkčné použitie a pod.)

#### Základné triedenie nábytku

##### Podľa účelu:

- **úložný** - nábytok slúžiaci na uloženie predmetov – na ich skladovanie, vystavenie a pod.
- **stolový** - nábytok slúžiaci predovšetkým na stolovanie, na vykonávanie pracovných úkonov a na iné činnosti

- **sedací** - nábytok slúžiaci na odpočinok, na pracovnú alebo inú činnosť, ktorú človek vykonáva posediačky
- **lôžkový** - nábytok slúžiaci na spánok a odpočinok poležiačky
- **viacúčelový** - nábytok slúžiaci na rôzne účely použitia
- **doplnkový** - nábytok alebo výrobky nábytkovej povahy doplňujúce obytné zariadenie interiéru alebo exteriéru

#### Podľa účelu priestoru:

- **bytový nábytok** - nábytok určený na vybavenie bytov, rodinných domov a iných objektov určených na bývanie
- **nábytok pre verejný interiér** - nábytok určený do verejných priestorov alebo do neverejných spoločenských priestorov pre meniacich sa používateľov; do tejto kategórie sa zaraďuje napr. hotelový nábytok, reštauračný nábytok, nábytok kultúrnych sál, kín, divadiel
- **pracovný nábytok** - nábytok určený na vykonávanie určitej pracovnej činnosti (fyzickej alebo duševnej práce); do tejto kategórie sa zaraďuje napr. školský, kancelársky a laboratórny nábytok

#### Podľa vzájomnej zostaviteľnosti:

- **Nábytková jednotka, nábytkový predmet** - jednotlivý kus nábytku v takom vyhotovení, v ktorom je spôsobilý na používanie buď úplne samostatne, v nábytkovej zostave, alebo v nábytkovej súprave
- **Nábytková zostava** - funkčný celok nábytku zostavený z nábytkových jednotiek rovnakého účelu
- **Nábytková súprava, nábytkový komplet** - funkčný celok nábytku jednotne výtvarne a konštrukčne riešený, zložený z nábytkových jednotiek rôzneho účelu používania; môže byť v podobe uzatvoreného alebo otvoreného kompletu
- **Nábytkový súbor** - skupina nábytkových jednotiek výtvarne a konštrukčne riešená na jednotnom princípe a umožňujúca zostavenie viacerých variantov zostáv alebo súprav

#### Podľa výroby, predaja nábytku a zariaďovania interiéru (nábytkové systémy) – jednotky:

- **solitér** - nábytková jednotka, ktorá sama osebe plní požadovanú funkciu
- **stavebnicový nábytok** - nábytok založený na rozmerovej a modelovej koordinácii umožňujúci z dielcov (dielcový stavebnicový nábytok) alebo nábytkových jednotiek (predmetový stavebnicový nábytok, resp. sektorový nábytok) vytvárať väčšie funkčné celky –solitér, nábytkovú zostavu alebo súpravu
- **nábytok na mieru** - nábytok projektovaný a vyrábaný podľa požiadaviek používateľa; s možnosťou opakovanej výroby so zmenenými parametrami
- **atypický nábytok** - osobitý, nezvyčajný nábytok projektovaný a vyrábaný podľa osobitných požiadaviek na individuálny účel, ktorého výroba sa znova neopakuje
- **nábytková súprava, nábytkový komplet** - funkčný celok nábytku jednotne výtvarne a konštrukčne riešený, zložený z nábytkových jednotiek rôzneho účelu používania; môže byť v podobe uzatvoreného alebo otvoreného kompletu
- **zabudovaný nábytok, vstavaný nábytok** - nábytok, ktorý je súčasťou stavby; je s ňou pevne spojený

#### Podľa vyhotovenia (výber):

- **masívny** - nábytok, ktorého prevažujúcim materiálom je drevo (min. 50 % z celkovej hmotnosti alebo objemu); drevo prevažuje na vonkajších plochách výrobku, na vnútorných súčiastiach nábytku môže byť použitý dyhovaný konštrukčný materiál na báze dreva; nábytok zhotovený z nedyhovanej škárovky; dovoľené je použitie preglejok
- **ohýbaný** - nábytok, ktorého základné tvary alebo základné tvary dielcov sú dosiahnuté ohýbaním dreva
- **lamelový** - nábytok, ktorého nosné konštrukčné prvky sú vyrobené z lamelového dreva
- **dyhovaný** - nábytok vyhotovený prevažne z dyhovaných konštrukčných dosák na báze dreva s výnimkou nábytkového kovania a spájacích prostriedkov alebo špeciálnych doplnkových komponentov, napr. vnútorných zásuviek a súčastí z dreva
- **laminovaný** - nábytok vyrobený z konštrukčných dosák na báze dreva povrchovo upravených laminovaním alebo upravených nalepením dekoračných laminátov
- **čalúnený** - nábytok, ktorého zvýšený komfort sa dosahuje mäkkosťou niektorých jeho súčastí

- **vypletaný** - nábytok, ktorého plochy sú vytvorené výpletom z prírodného alebo syntetického materiálu
- **rustikálny** - nábytok vychádzajúci z ľudového nábytku vyrobený výhradne z drevených dielcov, dosák alebo škároviek s výnimkou nábytkového kovania a spájacích prostriedkov
- **štýlový** - nábytok s jednotou výrazu slohotvorných znakov – hmotná reflexia života minulých generácií; dokumentuje spôsob života ľudí v etapách historického vývoje
- **povrchovo neupravovaný** - nábytok v „surovom“ vyhotovení bez úpravy povrchu, ktorý však možno bezpečne používať
- **ekologický** - nábytok z materiálov, ktoré majú ekologický certifikát; vyhovuje technickým predpisom určujúcim ekologické parametre výroby a likvidácie výrobku po spotrebe; kvalitatívne znaky povrchu a povrchovej úpravy sú hodnotené odlišne od štandardného nábytku